

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K řízení o umoření listin ve vztahu ke sporu o vlastnické či jiné věcné právo k listině navržené k umoření

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) vydal v únoru letošního roku rozhodnutí ve věci řízení o umoření listin v případě sporu o vlastnické či jiné věcné právo k listině navrhované k umoření, kterým Nejvyšší soud názorově navázal na své dřívější rozhodnutí z roku 2007. Předmětem tohoto článku je bližší seznámení se závěry Nejvyššího soudu ve výše uvedené věci.

Řízení o umoření listin

Řízení o umoření listin je zařazeno v hlavě páté části třetí zák. č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o.s.ř.“), tj. ve zvláštních ustanoveních řízení v prvním stupni. „Umoření je možné jen u listin, které je třeba k uplatnění práva a které byly ztraceny nebo zničeny a nelze je nahradit jinak než jejich umořením.“[1] S ohledem na dikci ust. § 185i o.s.ř. je zřejmé, že listinami způsobilými k umoření budou především cenné papíry. Dojde-li ke ztrátě či zničení listiny, které je třeba k uplatnění práva, nemůže osoba z takové listiny oprávněná vykonat právo či práva, jež jsou s listinou spjata. V případě ztráty listiny je zde navíc, a to především u cenných papírů na doručitele, nebezpečí výkonu práv s listinou spojených neoprávněným držitelem. Listinu lze totiž považovat za ztracenou nejen v situaci, kdy „nastane skutečné ztracení (založení) listiny, ale ztráta může nastat i jiným způsobem, který měl za následek, že její vlastník nebo jiná osoba, která má právo ji mít u sebe, byl listiny protiprávně zbaven (např. krádeží).“[2] Dále za zničenou lze listinu považovat „jak tehdy, přestane-li vůbec existovat, tak i v případě, že její podstatné a důležité znaky nebo části se stanou z jakéhokoliv důvodu nečitelnými nebo jinak nezřetelnými.“[3]

Umořovací řízení se zahajuje pouze na návrh, když návrhovátelem může být každý, kdo má na umoření listiny právní zájem. „Právní zájem na umoření ztracené nebo zničené listiny má ten, kdo z důvodu vlastnictví nebo z jiného právního titulu má právo mít listinu u sebe (ve své dispozici), jestliže se umoření ztracené nebo zničené listiny odrazí (může odrazit) v jeho právní sféře.“[4]

Problematická tvrzení v návrhu na zahájení řízení o umoření listin

V praxi se lze setkat s návrhy na zahájení umořovacího řízení, které nejsou odůvodněny toliko skutečnostmi dokládajícími ztrátu či zničení listiny navržené k umoření, ale i skutečnostmi, které dokládají, že je zde pravděpodobně spor o vlastnictví předmětné listiny, popř. spor o jiné věcné právo k listině. Skutečnosti nasvědčující tomu, že je zde případně spor o vlastnické či jiné právo k listině navržené k umoření, mohou v rámci umořovacího řízení vyplynout nejen ze samotného zahajovacího

návrhu, ale i z uplatněných námitek, popř. podané přihlášky ve smyslu ust. § 185m odst. 2 o.s.ř. Pokud taková situace nastane, vyvstává zde otázka, zda lze za takových okolností listinu umořit, resp. zda lze v umořovacím řízení rozhodnout jinak než zamítnutím návrhu.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 28. 02. 2012, sp. zn. 21 Cdo 3776/2010, uvedl, že *„dovozuje-li navrhovatel svůj právní zájem na umoření listiny, která je cenným papírem, z toho, že je jejím vlastníkem, může být jeho návrhu vyhověno, jen jestliže bude jeho vlastnické právo jednoznačně (bez pochybností) prokázáno. Je-li tu spor o vlastnictví listiny, která je cenným papírem, může být vyřešen pouze ve „sporném“ řízení podle části třetí o.s.ř. V řízení o umoření listin nelze prostřednictvím dokazování řešit, komu svědčí vlastnické právo k listině (listinnému cennému papíru), jejíž umoření je navrhováno, a kdo proto má právo (nárok) mít listinu u sebe. Nevyužil-li navrhovatel právního prostředku v rámci sporného řízení podle části třetí o.s.ř., nemůže být jeho vlastnické právo nyní dokazováno (zjišťováno) v „nesporném“ řízení o umoření listin.“*[5]

Již dříve v usnesení ze dne 30. 10. 2007, sp. zn. 21 Cdo 2748/2006, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že *„vznikne-li spor o zástavní právo, může být otázka, zda je zástavní věřitel povinen vrátit předanou akci zástavnímu dlužníku, vyřešena jen ve „sporném“ řízení podle části třetí o.s.ř. (...) Dovozuje-li navrhovatel, že zástavní právo zaniklo, může se domáhat vydání akcií po každém, kdo mu je neprávem zadržuje, popř. náhrady škody po tom, kdo mu měl akcie po zániku zástavního práva vrátit, avšak tak nemůže (pro nemožnost plnění) učinit. I kdyby došlo ke ztrátě nebo zničení předmětných akcií, má právní zájem na jejich umoření pouze ten, kdo je v té době měl u sebe (ve své držbě), neboť jinak by nemohl (jako zástavní věřitel) splnit svou povinnost vrátit zastavené akcie po zániku zástavního práva zástavnímu dlužníku. (...) Poukazuje-li navrhovatel na to, že neví, kdo má nyní předmětné akcie v držbě a po kom by se měl domáhat jejich vydání (náhrady škody), je třeba zdůraznit, že řízení o umoření listin slouží k odčinění právních následků, spojených se ztrátou nebo zničením listiny, kterou je třeba předložit k uplatnění práva, a že nejde o řízení, které by mohlo být používáno k „pátrání po osudu takových listin“, s nímž není seznámen ten, kdo si na ně činí nárok.“*[6]

Lze shrnout, že právní zájem na umoření listiny má její vlastník nebo jiná osoba, která je oprávněna mít listinu u sebe. **Není-li tedy jednoznačně prokázáno, že navrhovatel je vlastníkem předmětné listiny nebo osobou z jiného titulu oprávněnou mít listinu ve své dispozici, nemůže takový navrhovatel dostát podmínce právního zájmu v řízení o umoření listin, a tudíž nemůže být takovému návrhu vyhověno.**

Závěry Nejvyššího soudu v citovaných rozhodnutích korespondují s účelem umoření a povahou řízení o umoření listin, když za účel umoření lze považovat *„poskytnutí ochrany hmotněprávnímu nároku spojenému se ztracenou nebo zničenou listinou, a to tím způsobem, že výrokem o umoření budou navrhovateli zachována práva ze ztracené listiny a předmětná listina bude zbavena právních účinků,“*[7] a když řízení o umoření listin je svou povahou řízením nesporným.

Závěr

Účelem umoření listiny je ochrana práva, které je v předmětné listině inkorporováno (např. právo podílet se na řízení, zisku a likvidačním zůstatku akciové společnosti[8]), nikoliv ochrana vlastnického či jiného věcného práva k této listině. Závěrem lze konstatovat, že má-li být návrhu na umoření listiny vyhověno, je třeba mimo jiné jednoznačně doložit právní titul prokazující právní zájem na podání tohoto návrhu na umoření listiny, tj. prokázat vlastnické nebo jiné právo opravňující navrhovatele mít listinu ve své dispozici. Je-li vlastnické právo navrhovatele či jiný právní titul opravňující jej mít listinu ve své dispozici sporné, je třeba za účelem ochrany navrhovatelových práv

jakožto vlastníka či oprávněného držitele listiny nejprve zahájit sporné řízení podle části třetí o.s.ř. (např. žalobou na vydání věci, určovací žalobou, apod.), a až poté, co bude vlastnické či jiné právo navrhovatele v některém z těchto řízení prokázáno, bude splněna podmínka právního zájmu, resp. aktivní věcné legitimace v řízení o umoření listin. V opačném případě, tj. bez předchozího ukončení sporu o vlastnické či jiné věcné právo k listině v některém ze sporných řízení podle části třetí o.s.ř., by byl návrh na zahájení řízení o umoření listin s ohledem na závěry Nejvyššího soudu s největší pravděpodobností zamítnut.

Mgr. Kateřina Bokišová, advokátní koncipientka
autorka působí v advokátní kanceláři MSB Legal, v.o.s.

[MSB Legal, v.o.s.](#)

Radlická 28/663
150 00 Praha 5

Tel.: +420 251 566 005
Fax: +420 251 566 006
e-mail: paha@msblegal.cz

-
- [1] DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s.1383.
[2] DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s.1384.
[3] DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s.1384.
[4] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2007, sp. zn. 21 Cdo 2748/2006.
[5] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 02. 2012, sp. zn. 21 Cdo 3776/2010.
[6] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2007, sp. zn. 21 Cdo 2748/2006.
[7] DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s.1384.
[8] § 155 odst. 1 zák. č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)